

NOVOVĚK: J. B. SPINOZA (1632 – 1677)

1. **Život:** Amsterdam, portugalský žid.

2. **Kartesián:**

- **Východisko:** Descartovo pojetí substance jako dokonalé, jediné, univerzální, nekonečné. Descartovo pojetí substance – dualismus – odporuje jeho vlastní definici.

3. **Řešení Spinozovo: substance je vše, je Bohem, je přírodou, je myslící bytostí.**

- Substance, Bůh neboli příroda, je zároveň tvořící a zároveň stvořená, t. j. je sama sobě příčinou.
- „Příroda je ta, která je“- je jsoucnem i nejsoucnem – lze ji chápat jen jako existující.
- Je „tvůrcem“ smyslového světa (věčný pohyb).
- Bůh neboli příroda je **vnitřní příčinou** všech věcí, je imanentní.
- Bůh **NENÍ** před věcmi, nad věcmi. **JE VE VĚCECH.**

4. Vztah mezi duchovním a rozprostraněným světem (principem): **NE** substanční, nýbrž v úrovni **atributů** (neoddělitelných vlastností).

- **Atributy:** Bůh má **nekonečné množství atributů** (dokonalost).
- **Člověk poznává** pouze dva: **MYŠLENÍ a ROZPROSTRANĚNOST** (člověk je jednotou duše a těla).

5. **MODUS**

- Stav substance.
- Jak se nám, lidem, jeví Bůh neboli příroda ve **věcech a myšlenkách**.

6. **TEORIE POZNÁNÍ**

- Z doslechu a smyslů.
- Z rozumu (vrozené ideje): dedukcí.
- Intuice (identita člověka a Boha).

7. **DETERMINISMUS**

- Bůh je Řád.
- Náhoda je neznalost příčiny.
- Svoboda je poznaná nutnost (MUDRC).

